

ПРАВИЛА

за работата на комисиите по организация и провеждане на кандидатстудентския прием

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тези правила се уреждат условията и редът за работата на комисиите по организация и провеждане на кандидатстудентския прием и са неразделна част от подсистемата „Прием”.

Раздел II

Прием за образователно-квалификационна степен „бакалавър”

Подраздел I

Специализирани комисии по конкурсни изпити

Чл. 2 (1) Подготвянето и съставянето на конкурсните изпити се възлага на комисия за всеки състезателен предмет със заповед на ректора по предложение на зам.-ректора по УДА.

(2) Съставът на всяка изпитна комисия се състои от председател и съставители, чийто брой се определя в зависимост от обема на работа.

(3) Съставителите са преподаватели с висше образование по специалността от ИУ – Варна или горните курсове на средните училища.

(4) (Нова) Комисията подготвя и създава чрез специализиран софтуер банка с изпитни въпроси на базата на програми. Програмите по състезателни предмети са приложени в кандидатстудентския справочник.

Чл. 3 (1) За всеки кандидат – студент автоматично се генерира електронен тест при стартиране на изпита.

(2) Тестът включва 80 въпроса, които са по български език и литература, или география на България, или икономика. Тестът за конкурсен изпит по математика включва 60 въпроса.

Подраздел II

Комисия за провеждане на електронните конкурсни изпити

Чл. 4 (1) След приключване на електронния тест с помощта на специализиран софтуер и предварително разработена скала се изчисляват точките и се определя техният сбор, който се преобразува в оценка по шестобалната система.

(2) За всеки въпрос, за който кандидат-студентът е посочил верен отговор, получава 4 точки, а за всеки въпрос с грешен отговор се отнема 1 точка.

(3) За непосочен отговор не се присъждат точки.

Чл. 5. Резултатите от електронните тестове се генерират веднага след тяхното провеждане.

Чл. 6. Обявените оценки са окончателни и не се преоценяват.

Подраздел III **Обявяване на резултати и класиране**

Чл. 7. Технически грешки се отстраняват преди първото класиране.

Чл. 8 (1) Класиранията се извършват за местата, обявени в плана и утвърдени от Министерския съвет.

(2) Броят на местата за класиране се определя на основание утвърдения план от Министерския съвет, пропорционално на броя на:

1. кандидатстващите с конкурсен изпит;
2. кандидатстващите с държавен зрелостен изпит;
3. кандидатстващите по специалности и по форми на обучение (редовно, дистанционно и задочно).

(3) Класирането се извършва по низходящ ред на бала и по реда на посочените от кандидат-студента специалности в състезателната карта в съответствие с обявените места по конкурсни изпити, специалности и форми на обучение. Класиранията и датите им се обявяват в кандидатстудентския справочник, на информационните табла и в сайта на университета.

Чл. 9. Класираните кандидат-студенти се записват в специалността, в която са приети, или потвърждават в определените срокове лично с диплома оригинал участието си в следващо класиране.

Чл. 10 (1) Новоприетите студенти се записват по график със заповед на ректора.

(2) Информация за новоприетите студенти се обявява на сайта на университета.

(3) Записването се извършва съгласно обявения график.

(4) За организацията по записването отговарят деканите на факултетите и ръководител сектор „Студенти”.

Раздел III **Прием за образователно-квалификационна** **степен „магистър”**

Чл. 11 (1) Приемът в образователно-квалификационна степен (ОКС) „магистър” е чрез конкурс по документи при спазване на правилника за прием на магистри в ИУ – Варна.

(2) Състезателният картон на кандидатите се съхранява до две години след съответния прием в ОКС „магистър”.

Чл. 12 (1) Графикът за прием на кандидат-магистри се синхронизира с графика на учебния процес, така че приемът на документи да съвпада с лятната и есенната държавни изпитни сесии.

(2) Записването на магистрите се извършва съгласно график на Центъра за „Магистърско обучение” (ЦМО).

(3) За организацията по записването отговаря директорът на ЦМО.

Раздел IV **Прием в образователно-квалификационна степен** **„професионален бакалавър по туризъм” в Колеж по туризъм – Варна**

Чл. 13 (1) Подготвянето и съставянето на конкурсните изпити за професионална пригодност, писмен и устен изпит по чужд език се възлага на комисия за всеки състезателен предмет със заповед на директора на колежа, одобрена от ректора на ИУ-Варна.

(2) Съставът на всяка изпитна комисия се състои от председател и съставители, броят на които се определя от председателя в зависимост от обема на работа.

(3) Председателят може да е ръководителят на катедра или ръководителят на секция в катедра „Чужди езици”, или предложено от нея хабилитирано лице.

(4) Съставителите на изпита по професионална пригодност са преподаватели от колежа и изявени

специалисти от туристическата индустрия.

(5) Съставителите на изпита по чужд език са преподаватели с висше образование по съответния чужд език от Колежа по туризъм – Варна или горните курсове на средните училища.

Чл. 14. Подготвянето и съставянето на конкурсните теми се възлага на комисия по всеки състезателен предмет със заповед на директора.

Чл. 15 (1) Изпитът по професионална пригодност се състои в събеседване на кандидата с комисия, включваща преподаватели от колежа и представители на туристическата индустрия. Комисията оценява качествата на кандидатите по система от критерии.

(2) За основа на конкурсния писмен изпит по чужд език се взема неговото равнище на изучаване в средното училище с разширено изучаване на чужд език. В съдържателно отношение той включва:

1. основен курс по граматика – морфология и синтаксис;
2. лексика – владеене на около 4000 думи, словосъчетания, идиоматични изрази, фразеологични съчетания.

(3) Конкурсният устен изпит по чужд език за специалностите „Мениджмънт на туризма” и „Мениджмънт на свободното време” се провежда под формата на събеседване по тематика от ежедневието.

Чл. 16 (1) Вариантите за писмен изпит по чужд език се изготвят в деня преди изпита от комисия, която подготвя 3 (три) варианта съответно с по четири компонента (четене с разбиране; лексико-граматичен тест; попълване на липсваща дума в зададен текст и диалог) за всички специалности. Вариантите се проверяват в присъствието на членовете на централната комисия, предават се запечатани в пликове в касата на колежа с протокол, подписан от трима представители на централната комисия и председателя на комисията по съответния чужд език.

(2) Един час преди началото на писмения изпит по чужд език в присъствието на трима представители на централната изпитна комисия и членовете на комисията по съответния чужд език запечатаните пликове с подготвените варианти се отварят и отново елементите се размесват на лотарийен принцип, като се съставят 3 (три) окончателни варианта.

(3) Вариантът на конкурсния изпит по чужд език се изтегля лотарийно в деня на изпита от кандидат-студент по желание, в една от залите, в която присъстват кандидат-студентите, родители, журналисти, квестори и членове на централната комисия, след което той се съобщава на кандидат-студентите от другите зали. Отварят се и другите пликове, за да се установи, че темите в тях не съвпадат с изтеглената. В специален протокол се записва изтеглената тема, името на изтегления кандидат-студент, а присъствалите в залата членове на централната комисия се подписват. Вариантът се размножава и се раздава на кандидат-студентите.

Чл. 17. В деня след провеждането на всеки изпит съответната комисия изготвя подробни писмени критерии за конкурсните работи, които се обявяват на информационните табла и в сайта на колежа.

Чл. 18. Председателят на комисията за организиране на проверката, оценяването и арбитражното на писмените работи по чужд език:

1. осъществява цялостното ръководство на работата на комисията;
2. провежда инструктаж с комисията и определя подробни писмени критерии за оценяване на писмените работи, които се предават за ползване на проверителите, техническата комисия и директора;
3. разпределя писмените работи за оценяване и арбитражиране и определя максималното натоварване на оценителите и арбитражите съобразно спецификата на изпитната тема;
4. извършва контролни проверки по оценяването, съпоставка на оценките и мотивите за тях на отделни оценители;
5. предлага своевременно за отстраняване от по-нататъшна работа на онези оценители, които допускат системни пропуски и не прилагат правилно уточнените критерии;
6. осигурява независимост в работата на оценителите (задължително в две различни зали);
7. отговаря за спазването на изискванията по оценяването и изрядното оформяне и подреждане на протоколите.

Чл. 19 (1) След приключване на изпита писмените работи се предават от председателите на квес-

торските комисии на членовете на централната изпитна комисия, които поставят анонимни номера върху всички листи на всяка писмена работа.

(2) Преглеждането и оценяването на всяка писмена работа се извършва от двама преподаватели, независимо един от друг, без взаимна консултация и без обмяна на информация.

(3) Първият проверител, срещу анонимен номер, записва оценката в протокол, като си води работни бележки за кратки съображения по всяка оценка. Той не нанася върху писмената работа никакви знаци освен отбелязване на грешки и пропуски.

(4) Вторият проверител също води протокол и лична тетрадка, в която нанася съображенията за оценката и същевременно отбелязва върху писмената работа грешките и пропуските.

(5) Получените писмени работи и протоколите ежедневно се връщат на председателя на комисията, който ги предава за съхранение в техническата комисия.

(6) От двата протокола проверителите заедно съставят общ окончателен протокол. Окончателната оценка и мотивите за нея двамата проверители поставят само върху работите, които имат разлика в оценките не по-голяма от 0,50 и оценките са в диапазона 3,00 – 5,25. Проверителите се подписват под оценката и в окончателния протокол, и върху всички писмени работи.

(7) В случай че разликата в оценките на двамата проверители е 0,25 и 0,50, крайната оценка е средноаритметична между двете.

(8) Писмените работи, при които разликата в оценките е повече от 0,50, се дават на арбитър. Задължително се арбитражат всички работи с оценки по-ниски от 3,00 и оценки, равни и по-високи от 5,50 за всеки отделен проверител.

(9) Оценката на арбитъра е окончателна, но не може да бъде по-ниска от по-ниската оценка на единия проверител. Особени случаи се решават от председателя на комисията.

(10) При разлика в оценките на двамата проверители над 1,00 и по-голяма, арбитърът докладва своето заключение от проверката на председателя на комисията. Крайно решение за оценката на писмената работа вземат арбитърът и председателят на комисия и предлагат мерки за санкциониране на преподавателите, допуснали отклонение от установените критерии.

Чл. 20 (1) Критериите за проверка на писмените работи по чужд език включват относно теста (тестовата част):

1. първи елемент (възстановяване на текст – 20 от 25 думи) – 20 точки;
2. втори елемент (лексико-граматичен тест – 30 изречения) – 30 точки;
3. трети елемент (текст за четене с разбиране – 5 въпроса) – 15 точки (5 × 3).

(2) При оценяване на теста се сумират точките от трите елемента по предходната алинея, като максималният брой точки е 65.

(3) Общият брой точки по трите елемента на теста се приравнява към оценка от шестобална система с точност до 0,25 по съответна скала.

(4) Диалогът се оценява от комисията по шестобалната система по следните критерии:

1. задължителен обем от 150-200 думи (без поздравите и обръщенията);
2. правописна грешка се санкционира с 0,25, ако тя има смислоразличително значение;
3. граматична и стилистична грешка се санкционира с 0,25;
4. повтарящи се грешки не се санкционират;
5. несъответствие на посочения обем, както и отклонения от темата на диалога (в т.ч. незавършеност на фабулата, нелогични моменти) се санкционират с 0,50 – 1,00;
6. за оригинално съдържание, удачна употреба на идиоматични изрази, богат речник се дава бонификация 0,50 – 1,00.

(5) Крайната оценка за всяка писмена работа за всички специалности е средноаритметична от оценките за тест и диалог.

Чл. 21 (1) Критериите за оценка на устния изпит по чужд език включват:

1. речева компетентност – правилно използвана граматика, лексика, стилистика;
2. богатство на лексиката, ясно и свободно изразяване на мисълта;

3. придържане към зададената тема;
4. бързина и адекватност на речевата реакция.

(2) Съставните части на устния изпит са:

1. представяне;
2. разговор по изтеглена тема;
3. описание или коментар на предложена картина (пейзаж, фотография, плакат и др.).

Чл. 22. Критериите за оценка на изпита по професионална пригодност обхващат:

1. външен вид и поведение;
2. мотивация;
3. обща култура и интереси;
4. комуникативност.

Чл. 23. Изпитът по професионална пригодност и устният изпит по чужд език се оценяват по шестобална система с точност на оценката до 0,25. Членовете на изпитните комисии си водят бележки в лични тетрадки по критериите за оценка. Оценката е средноаритметична от оценките на членовете на комисията и се поставя в общ окончателен изпитен протокол.

Чл. 24. Забранява се нанасянето на поправки върху протоколите с оценките на писмените работи. За особени случаи се издава заповед на директора на Колежа.

Чл. 25. Мотивите върху писмените работи трябва по същество да отразяват основанията за поставената оценка.

Чл. 26. След приключване работата на комисията председателят представя в учебен отдел сведение за броя на проверените и арбитрирани работи и предложение за подобряване на работата.

Чл. 27 (1) Обявените оценки на писмените работи са окончателни и не се преоценяват.

(2) След обявяване на резултатите от всеки писмен изпит в продължение на 2 дни кандидатите могат да идентифицират писмените си работи и да проверят дали не е допусната техническа грешка при дешифрирането и при пренасянето на оценката.

(3) Работите следва да се показват от преподаватели, членове на комисията по жалбите, които мотивират накратко поставената оценка, без да я коментират.

(4) Писмените работи се показват лично на кандидата срещу представена лична карта и картонче с входящия номер.

Чл. 28. Технически грешки се отстраняват преди първото класиране.

Чл. 29 (1) Резултатите от изпита по професионална пригодност се обявяват на следващия ден след приключването на изпита. Кандидат-студентите, които са получили оценка под 3,00, не се допускат до изпитите по чужд език.

Чл. 30 (1) Класиранията се извършват за местата, обявени в плана и утвърдени от Министерския съвет. С решение на Съвета на колежа се утвърждават местата по специалности, езикови групи и форми на обучение.

(2) Местата по ал. 1 се разпределят по категории кандидат-студенти пропорционално на броя на:

1. кандидатстващите с писмен конкурсен изпит по чужд език;
2. кандидатстващите с държавен зрелостен изпит по чужд език;
3. кандидатстващите с държавен теоретичен изпит, положен в професионални гимназии по туризъм.

Чл. 31 (1) Класирането се извършва по низходящ ред на бала и по реда на посочените от кандидат-студента специалности в състезателната карта в съответствие с обявените места по специалности, форми на обучение и категории кандидат-студенти (по начин на кандидатстване). Класиранията са две и датите им са обявени в кандидат-студентския справочник, на информационните табла и в сайта на Колежа.

(2) Резултатите от първото класиране се обявяват не по-късно от 5 дни след обявяване на резултатите от последния конкурсен изпит.

(3) На първо класиране с диплома оригинал се записват кандидат-студентите, класирали се по първата си желана специалност.

(4) На първо класиране могат да се запишат и класираните не по първо желание, като писмено потвърдят това чрез лично попълнена декларация, че не желаят да участват във второто класиране по първа желана специалност.

(5) Класираните кандидат-студенти не по първо желание и незаписани съгласно предходната алинея задължително потвърждават с декларация участието си във второ класиране в определените за записване и потвърждаване срокове.

(6) Приетите кандидат-студенти, но незаписали се и непотвърдили в определените срокове, отпадат от участие във второ класиране.

(7) За незаетите от първо класиране места се прави второ и окончателно класиране.

Чл. 32 (1) Новоприетите студенти се записват по график със заповед на директора.

(2) Колежът по туризъм – Варна информира приетите студенти за срока на записване.

(3) Записването се извършва в колежа съгласно обявения график.

Заключителни разпоредби

§ 1. Изпълнението на тези правила се възлага на ръководител отдел „Учебна дейност и студенти”, деканите на факултети, директора на ЦМО и директора на Колежа по туризъм, а контролът по тяхното спазване се осъществява от зам.-ректора по УДА.

§ 2. Правилата са приети от Академичния съвет на 28.10.2011 г. (протокол № 169), актуализирани (протокол № 22/28.09.2017).

§ 3. Правилата влизат в сила от датата на приемането им.